

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3446

Vragen van de leden **Van Velzen** (SP) en Bouwmeester (PvdA) aan de staatssecretaris van Justitie over *publiek-private samenwerking in het gevangeniswezen*. (Ingezonden 18 juni 2009)

1

Wat is het beleid ten aanzien van publiek-private samenwerking (pps) in het gevangeniswezen? Zijn er nog steeds plannen voor vier «pps-gevangenis»¹ of zijn deze plannen inmiddels gewijzigd vanwege het Masterplan detentiecapaciteit? Wat is de actuele stand van zaken? Is er in alle gevallen gekozen voor de contractsvorm DBFMO (Design, Build, Finance, Maintain en Operate)?

2

Wanneer is de Kamer hierover voor het laatst geïnformeerd? Is er op termijn een wijziging van wetten of lagere regels nodig om verder te gaan met pps in het gevangeniswezen?

3

Wat houdt pps samenwerking in het gevangeniswezen precies in? Gaat het uitsluitend om nieuwbouw en beheer van de gebouwen of gaat het ook om bepaalde diensten of dagelijkse gang van zaken in de inrichtingen? Zo ja, welke diensten vallen hier wel? Welke diensten vallen niet onder de pps? Maakt het

daarbij verschil of al dan niet gekozen wordt voor de contractsvorm DBFMO?

4

Hoe zijn de verantwoordelijkheden voor en bevoegdheden over pps-gevangenis geregeld tussen het ministerie (Dienst Justitiële Inrichtingen) en de private onderneming die een rol gaat spelen?

5

Verandert de rechtspositie van gedetineerden in een pps-gevangenis?

6

Wat zijn in uw optiek de voordelen van pps in het gevangeniswezen? Als het al een besparing zou opleveren,¹ wat zijn er de oorzaken van dat de overheid deze besparingen zelf niet voor elkaar krijgt?

¹ Cobouw, 29 november 2008:

«Gevangenis steeds vaker als pps op de markt».

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie) (ontvangen 14 augustus 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3212

1

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) hanteert het beleid voor publiek-private samenwerking (pps) voor de rijksgebouwen zoals dit is vastgesteld door het kabinet. Bij

projecten met een investeringsomvang van minimaal 25 miljoen euro wordt getoetst of uitvoering door middel van pps meerwaarde heeft. Dat is het geval als pps leidt tot dezelfde kwaliteit voor een lagere prijs of meer kwaliteit voor dezelfde prijs. In de voortgangsrapportage over pps die de Minister van Financiën op 4 april 2008 naar uw Kamer stuurde werden in dit verband zes (voorgenomen) projecten genoemd¹, te weten het in uitvoering zijnde detentiecentrum Rotterdam Airport, de nieuwe projecten penitentiaire inrichting Noorderbocht in Rotterdam, het Justitieel complex op Schiphol, de penitentiaire inrichting en de Justitiële jeugdinrichting Hoogtij te Zaanstad, alsmede het voorgenomen project de multifunctionele inrichting Hoogvliet. Het Masterplan detentiecapaciteit gevangeniswezen heeft inderdaad, gevolgen voor de voorgenomen nieuwbouwprojecten: Noorderbocht is stopgezet. Als gevolg van capaciteitsontwikkelingen is tevens Hoogvliet stopgezet. Het resterende pps-project binnen gevangeniswezen is de nieuwbouw PI Zaanstad. Daarnaast lopen er binnen DJI bij de Directie Bijzondere Voorzieningen de navolgende pps-projecten:
– Nieuwbouw Detentiecentrum Rotterdam Airport;
– Nieuwbouw Justitieel Complex op Schiphol.

Als gevolg van capaciteitsontwikkelingen is tevens de justitiële jeugdinstelling Hoogtij te Zaandstad stopgezet.

In alle projecten is op basis van een vergelijking met een speciaal daartoe ontwikkeld vergelijkingsinstrument, de «Publiek-Private Comparator» (PPC), gekozen voor DBFMO (Design, Build, Finance, Maintain en Operate) als contractvorm. Zie ook het antwoord op vraag 3.

2

De Kamer wordt door rijksbrede voortgangsrapportages over de voorbereiding, aanbesteding en uitvoering van pps-projecten geïnformeerd. De in het antwoord op vraag 1 genoemde voortgangsrapportage is de meest recente. Ook is er op 10 februari jl. tijdens het Algemeen Overleg pps over gesproken. Voor continuering van pps in het gevangeniswezen is geen wijziging van wet- en regelgeving nodig.

3

In het gevangeniswezen houdt de pps-samenwerking in dat het ontwerp, de bouw, de financiering en het onderhoud van gebouw en faciliteiten wordt uitgevoerd door en (voor een belangrijk deel) voor risico van een privaat consortium. Ook de facilitaire dienstverlening valt binnen het DBFMO-contract, voorzover die diensten niet verweven zijn met het primair proces. Zo valt schoonmaak binnen het contract, maar niet van ruimten waar justitiabelen verblijven. Het primair proces van het gevangeniswezen (zoals bewaking, beveiliging) en de directe ondersteuning daarvan (zoals zorg- en sport faciliteiten, vervoer) maken geen deel uit van het contract. Een DBFMO-contract is een geïntegreerde contractvorm, waarbij diverse onderdelen van de realisatie en exploitatie van huisvesting of infrastructuur door de opdrachtgever aan de opdrachtnemer worden overgedragen, inclusief de financiering. Er zijn ook minder uitgebreide combinaties mogelijk (build and maintain/ design and build) als blijkt dat het op een andere manier inkopen van de andere componenten goedkoper of efficiënter kan zijn. Voor wat betreft de exploitatie wordt uitgegaan van een looptijd van 20 tot 30 jaar.

4

De Rijksgebouwendienst treedt namens de Staat op als aanbestedende dienst (opdrachtgever). De Rijksgebouwendienst koopt via een aanbesteding een dienst in van een private partij en sluit daartoe een contract af met de geselecteerde private partij. De gebruiker (DJI) gaat gedurende de realisatie en exploitatie een leveringsovereenkomst aan met de Rijksgebouwendienst. De private onderneming krijgt geen verantwoordelijkheid voor en geen bevoegdheid over het primair proces.

5

Nee.

6

De belangrijkste voordelen van pps zijn de betere risicoallocatie en de resultaatverplichting van de markt. Dit houdt in dat niet alle risico's bij de Staat zijn neergelegd, maar daar waar deze het beste beheerst kunnen worden. De resultaatverplichting houdt in dat de private partij wordt afgerekend op basis van het bereiken van de vooraf vastgelegde resultaten. Hiermee wordt een optimale kwaliteit en doelmatigheid gedurende de volledige gebruiksduur van het pand nagestreefd.

Door een integraal geheel aan te besteden, zoals bij DBFMO, wordt de private partij gestimuleerd de afzonderlijke fasen op elkaar af te stemmen en ervoor te zorgen dat het gebouw optimaal voldoet aan de eisen die tijdens de exploitatiefase worden gesteld. De private partij wordt daardoor ook gestimuleerd om tijdens de bouw investeringen te doen die over een langere termijn tot meerwaarde zullen leiden. Deze zogenaamde «levenscyclus-benadering» van de private partij zorgt voor een optimale afstemming tussen de initiële investering en de exploitatiekosten. Dit kan een kwalitatief beter eindproduct voor hetzelfde geld of dezelfde kwaliteit voor minder geld opleveren. De risicoverdeling maakt dat de bank uit het consortium streeft naar een stabiel rendement en daarmee ook zal sturen op het behalen van de afgesproken prestaties. De externe financierer stuurt dus mede op de kwaliteit van de geleverde prestaties.

Voor de lopende pps-projecten bij DJI wordt twee jaar na ingebruikname een evaluatie uitgevoerd om de vraag te beantwoorden welke wijze van aanbesteding uiteindelijk leidt tot het kwalitatief beste resultaat tegen de laagste kosten.

---

¹ Kamerstukken II, 2007-08, 28753, nr. 12.